

SAMMANDRAG

Tabell- och figurförteckning på engelska, se sidan 17

I SKOGSRESURSER

Av Finlands totala landareal är 87 % d.v.s. 26,3 miljoner hektar klassificerad som *skogsbruksmark*. Skogsbruksmarken är på basis av sin virkesproducerande förmåga indelad i *skogsmark* (20,1 milj. ha), *tvinmark* (2,8 milj. ha) samt *impediment*, som är helt eller nästan trädlöst (3,2 milj. ha). I skogsbruksmarken inkluderas även 0,2 miljoner hektar skogsvägar, uppbevaringsplatser för virke m.m. Marken klassificeras som skogsmark om trädbeståndets tillväxt per hektar och år, om rekommenderad omloppstid används, i genomsnitt överstiger en kubikmeter. För tvinmark är gränsen 0,1 kubikmeter per år och för impediment förblir tillväxten ännu mindre. I FAO:s definition av skog skiljer sig kategorigränserna från de gränser som används i Finland. Enligt FAO så ingår all skogsmark och största delen av den finska tvinmarken i begreppet skog.

52 % av den totala skogsbruksmarken ägs av privata skogsägare. Staten äger 35 % och företagen 8 % av skogsbruksmarken. Den resterande 5 %:n ägs av kommuner, församlingar, samfälliga skogar och övriga offentliga samfund. De statsägda skogarna är i huvudsak belägna i norra Finland. Största delen av naturskydds- och ödemarksområdena är belägna i norra Finland och ägs av staten. Så gott som hela Finland hör till den boreala barrskogregionen och trädbeståndets växtbetingelser försämras kraftigt när man förflyttar sig norrut.

Så gott som hela det finska trädbeståndet växer på områden som klassificerats som skogs- eller tvinmark. Tvinmarkernas trädbestånd är knappa och därför bedrivs skogsbruk i praktiken främst på skogsmark. Den centrala statistiken över ekonomibruket av skogarna (trädbeståndets volym, tillväxt m.m.) presenteras för skogs- och tvinmarksbestånd (eller enbart för skogsmarksbestånd). Det finns tillsammans 22,9 miljoner hektar skogs- och tvinmark i Finland och 92 % kan användas för virkesproduktion. Den resterande 8 %:n är skyddad.

De finska skogarnas stamvolym på bark är 2 189 miljoner kubikmeter. Allt sedan slutet av 1960-talet har trädbeståndets volym hela tiden ökat och är nu 47 % större än för fyra decennier sedan. Av volymen är hälften tall, 30 % gran och 20 % lövträd (till största delen björk). Tallens andel av trädbeståndets volym har ökat och granens minskat. Trädbestånden på torvmarkerna uppgår till 24 % av den totala volymen. Dikningen av torvmarkerna har förbättrat trädens växtbetingelser på torvmarkerna. Därför ökar torvmarksskogarnas betydelse för skogsbruket snabbt. 94 % av trädbeståndets totalvolym är beläget på virkesproducerande mark, d.v.s. på sådan mark som kan användas för virkesproduktion eller begränsad virkesproduktion.

De finska virkestillgångarnas årliga tillväxt är 98,5 miljoner kubikmeter och trädbeståndets tillväxt har stigit med 72 % allt sedan 1960-talet. Av tillväxten är 48 % tall, 29 % gran och 23 % lövträd. Ökningen i tillväxten för de finska skogarna är i huvudsak tall, och orsaken är den rikliga förekomsten av unga tallskogar med stor tillväxt. Även lövträdens tillväxt har ökat betydligt men däremot har granens tillväxt ökat bara lite. 97 % av trädbeståndets tillväxt uppkommer på mark som används till virkesproduktion.

Virkesavgången (avverkningar + naturlig avgång) har allt sedan början av 1970-talet varit klart lägre än trädbeståndets tillväxt. År 2006 var den totala virkesavgången 65,4 miljoner kubikmeter. Av avgången var 41 % tall, 38 % gran och 20 % lövträd. Av de tall- och lövträdsdominerade skogarna är en stor del unga. Tillväxten i dessa skogar är snabb men avverkningsmöjligheterna förblir mindre än tillväxten. Granens andel av avgången har varit betydligt större än dess andel av trädbeståndets tillväxt och volym eftersom en stor andel av granskogarna har varit avverkningsmogna. Den totala virkesavgången har varit cirka 70 % av tillväxten av de skogar som kan användas för virkesproduktion.

Informationen om skogstillgångarna i Finland grundar sig på riksskogstaxeringarna som utförts allt sedan 1920-talet. Den färskaste informationen om skogstillgångarna grundar sig nästan helt på fältmätningarna som utfördes under den tionde riksskogstaxeringen under åren 2004–06.

Finland har förbundit sig att begränsa sina växthusutsläpp i enlighet med Kyotoavtalet. År 2005 ökade lagret av koldioxid som de finska skogarna upptagit med 38 miljoner ton. Skogarna fungerar sålunda som koldioxidsänkor.

2 SKOGARNAS MÅNGFALD OCH TILLSTÅND

Skyddet av skogarnas mångfald är ett av de viktigaste målen för den finska skogs- och miljöpolitiken. Målet är genomgående inkluderat i den centrala politik, lagstiftning och i de rekommendationer som styr skogsskyddet och -bruket. Mångfalden skyddas med hjälp av dessa bl.a. genom att grunda skyddsområden, genom att trygga livsmiljöerna för hotade arter och genom att beakta målen för mångfalden i skogsbruket.

I Finland finns det 2,9 miljoner hektar skyddade skogar eller skogar var idkandet av skogsbruk är begränsat. Detta motsvarar 13 % av skogsarealen d.v.s. av skogs- och tvinmarksarealen. Största delen av skyddsområdena är belägna i norra Finland, där deras andel av skogsarealen är 22 %. De strikt skyddade skogarnas andel av skogsarealen är 15 % i norra Finland och 2 % i södra Finland. I dessa skogar råder ett strikt avverkningsförbud. Implementeringen av naturskyddsprogrammen år 2006 ökade den skyddade arealen med ungefär 42 000 hektar.

De olika sätten att skydda mångfalden har under de senaste åren blivit mångsidigare. Vid valet av nya skyddsområden har man t.ex. försökt sig på frivilliga anbudstävlingar för markägarna och skyddsavtal på bestämd tid, i detta fall på 20 år. I de redan grundade skyddsområdena strävar man till att återställa den påverkan som mänskliga aktiviteter haft på området. På statsägda marker utfördes år 2006 olika återställande åtgärder på allt som allt cirka 4 000 hektar, varav 3 900 hektar var skyddsområden. I Finland finns det allt som allt över 25 000 hektar återställd skog.

I ekonomiskogarna befrämjas mångfalden speciellt genom att spara viktiga livsmiljöer, öka mängden murket trä i skogen och genom att lämna kvar grova lövträd vid avverkningar. I privatskogarna har man hittat cirka 80 000 hektar viktiga livsmiljöer, vilka

enligt skogslagen skall skyddas. Detta motsvarar 0,6 % av skogsbruksmarken. På de under år 2006 avverkade arealerna hölls ungefär 95 % av de viktiga livsmiljöerna oförändrade eller nästan oförändrade. På förnyelseavverkningarna lämnade man i medeltal per hektar kvar nästan 6 kubikmeter levande sparträd och en och en halv kubikmeter sparträd som dött.

De hotade djur- och växtarterna i Finland evaluerades förra gången under åren 1997–2000. Av det totala antalet på 43 000 arter i vårt land var 15 000 tillräckligt kända för att en evaluering kunde utföras och 1 505 av dessa klassades som hotade. 631 av de hotade arterna hade skogen eller myrmarkerna som sin primära livsmiljö.

Mellan åren 2004–2006 konstaterades på den virkesproducerande marken sådana skogsskador som sänkte beståndets skogsvårdsklassificering på 4,7 miljoner hektar (21 % av arealen i södra och 30 % i norra Finland). De viktigaste identifierade skadeorsakerna var klimatfaktorer och svampsjukdomar. Som ett mått på trädbeståndets hälsotillstånd har man använt sig av trädbeståndets tillväxt och trädens kronutglesning eller avlövning. 25 % kronutglesning används som gränsvärde för nedsatt vitalitet. År 2006 hade 4 % av tallarna, 22 % av granarna och 10 % av lövträden nedsatt vitalitet. Trädkronornas tillstånd har under de senaste åren varit stabil och kronutglesningen är lindrigare i Finland än i de flesta europeiska länder. De finska skogarnas tillstånd är åtminstone tillfredsställande.

3 SKOGSVÅRD

År 2006 hölls arealerna för beredningen av förnyelseytor och skogsodlingen samt den sammanlagda arealen av plantskogsskötseln och iståndsättningen av unga skogar på samma nivå som föregående år. Av grundförbättringsarbetena ökade grundförbättringen av skogsvägar och även arealerna för skogsgödslingen och iståndsättningsdikningen på myrmarker ökade. De årliga målen för skogsvårds- och grundförbättringsarbetena i det nationella skogsprogrammet (2010) uppnåddes i huvudsak inte.

År 2006 utfördes skogsförnyelse på 146 000 hektar. Av dessa planterades 89 000 hektar, 30 000 hektar såddes och de resterande 27 000 hektaren förnyades naturenligen. 69 % av den planterade arealen planterades med gran, 27 % med tall och den resterande 4 %:n med andra trädslag. Nästan all sådd gjordes med tallfrö, och den maskinella såddens andel var 73 %. Under

de senaste tio åren var arealen för naturenlig förnyelse som störst år 1997 (65 000 ha). Sedan dess har arealen minskat i jämn takt. Plantskolorna levererade 168 miljoner plantor. I Finland planterades utöver detta 10 miljoner importplantor som härstammade från andra EU-länder.

Plantskogsskötsel och iståndsättning av unga skogar utfördes i likhet med förra året på ungefär 218 000 hektar. Privatskogarnas andel av detta var fyra femtedelar. I privatskogarna ökade den sammanlagda arealen för plantskogsskötsel och iståndsättning av unga skogar med 11 000 hektar men samtidigt minskade arealen i motsvarande grad i skogsindustrins och statens skogar.

I fråga om skogsgödslingen var den tillväxtökande gödslingens areal (15 000 ha) större än vitaliseringsgödslingens areal (11 000 ha) år 2006. Iståndsättningsdikning utfördes på 72 000 hektar och över 80 % av dessa utfördes i privatskogarna. Under de senaste tio åren har den iståndsatta arealen i medeltal varit 75 000 hektar. 793 kilometer nya skogsvägar anlades varav över hälften i de privata skogarna. Anläggandet av nya vägar har minskat under hela 2000-talet, däremot har grundförbättrandet av gamla skogsvägar ökat från 1 410 kilometer till nästan 2 500 kilometer årligen.

Avverkningsarealen för år 2006 var 619 000 hektar varav gallringarna stod för 71 %, förnyelseavverkningarna för 28 % och övriga avverkningar för 2 %. Avverkningarnas totalareal steg från föregående år med en femtedel och var 15 % högre än medeltalet för de senaste tio åren.

Utgifterna för skogsvårds- och grundförbättringsarbetena uppgick år 2006 till 235 miljoner euro. De nominella utgifterna var 13 miljoner euro högre än året innan (+ 6 %). Så gott som alla tilläggsåtgärder gjordes i privatskogarna, för vilka utgifterna för skogsvårds- och grundförbättringsarbetena uppgick till nästan 179 miljoner euro. Skogsindustrins respektive statens utgifter var 23 och 33 miljoner euro.

Allt som allt användes 61 miljoner euro stöd i enlighet med skogsbrukets finansieringslag för att trygga virkesproduktionens hållbarhet, varav 53 miljoner användes för skogsvårds- och grundförbättringsarbeten. Bekämpning av rotröta stöddes med 3 och tillvaratagande och flisning av energivirke med nästan 6 miljoner euro. I likhet med de föregående åren användes dryga tre fjärdedelar av det statliga stödet till utförandet av arbetet och en knapp fjärdedel till planeringen av arbetet och arbetsledningen.

4 VIRKESMARKNADEN OCH AVVERKNINGARNA

I Finland förs virkesmarknadsstatistik över inköpta virkesmängder, virkespriser, avverkningar och lagren av avverkat virke. Virkets inköps- och prisstatistik gäller för privatskogarnas virkesmarknader. Avverkningsstatistiken innehåller utöver avverkningarna i privatskogarna även avverkningarna i skogsföretagens och statens skogar. På basis av riksskogstaxeringens information om skogstillgångarna beräknas även uppskattningar för avverkningsmöjligheterna i framtiden.

År 2006 köpte skogsindustrin 32,4 miljoner kubikmeter virke från privatskogarna. Mängden steg med 11 % jämfört med förra årets svacka, men förblev på en 7 % lägre nivå än medeltalet för de tio senaste åren. I början av året var det tyst inom virkeshandeln. En orsak till detta var att övergångsperioden för skogsbeskattningen upphörde vid början av året och även resten av skogsägarna gick över från arealbeskattning till beskattning av virkesförsäljningsinkomst. De stigande virkespriserna under årets lopp ledde till att virket sökte sig till marknaderna och under senare hälften av året var inköpsmängderna redan på en genomsnittlig nivå.

År 2006 steg den nominella rotprisnivån i medeltal med 8 % jämfört med året innan. Mest steg priserna på gran- och tallstock (8–10 %). För massavedssortimenten steg priserna med 5–6 %.

Den goda efterfrågan på virke och de stigande priserna under början av år 2007 drev på virkeshandeln under januari-september till rekordhög nivå. Den branta prisstegringen bröts i juli då tall- och granstockens priser stigit med 50 % jämfört med ett år tidigare och då priserna var de högsta på 30 år.

År 2006 sjönk marknadsavverkningarna med 3 % jämfört med året innan till 50,8 miljoner kubikmeter på bark. Avverkningsmängden sjönk för andra året i rad. Minskningen riktade sig mot privatskogarna var avverkningarna (39,4 milj. m³) var de minsta på över tio år. I skogsindustrins skogar var avverkningarna exceptionellt höga 6,4 miljoner kubikmeter, en ökning på 70 % jämfört med året innan. Avverkningarna i statsskogarna steg med 10 % till 5,0 miljoner kubikmeter. Utöver avverkningarna av industrivirke så avverkas i Finland årligen ca 5 miljoner kubikmeter virke som används vid uppvärmning av egnahemshus, lantgårdar och fritidshus.

Virkesimporten till Finland (20,0 milj. m³ år 2006) behandlas i kapitel 10 och virket för energiproduktionen i kapitel 8.

Enligt resultaten av den senaste riksskogstaxeringen som publicerades år 2007 och enligt de uppskattningar om avverkningsmöjligheterna som gjorts utgående från resultaten så begränsar inte virkstillgångarna användningen av inhemskt virke. Enligt resultaten är träbeståndets tillväxt 98,5 miljoner kubikmeter per år (på bark) och den största hållbara avverkningsvolymen för åren 2006–2015 stiger till 72 miljoner kubikmeter per år. Den under åren 2002–2006 statistikförda avverkningsvolymen var i medeltal 56 miljoner kubikmeter per år d.v.s. 16 miljoner kubikmeter mindre än de hållbara avverkningsmöjligheterna. Uppskattningarna om avverkningsmöjligheterna är beräknade för den skogs- och twinmark som kan användas för virkesproduktion. I beräkningarna har man beaktat de begränsningar som förorsakas av annan markanvändning än virkesproduktion.

5 DRIVNING OCH TRANSPORT AV VIRKE

Statistiken över drivning och transport av virke behandlar i huvudsak det råvirke som avverkas och transporteras av skogsindustrin och Forststyrelsen. Statistiken omfattar 86 % (43,9 milj. m³ år 2006) av allt avverkat marknadsvirke i Finland. Skogsindustrins och Forststyrelsens avverkningar är så gott som helt mekaniserade och år 2006 var avverkningarnas mekaniseringsgrad 98 %. Mekaniseringsgraden i privatskogarnas leveransavverkningar var betydligt lägre. Både den av skogsindustrin och Forststyrelsen transporterade mängden virke och deras drivningskostnader hölls på en någorlunda samma nivå som året innan, även om den genomsnittliga enhetskostnaden sjönk en aning till 9,07 euro per kubikmeter. Det genomsnittliga antalet skördare som användes av skogsindustrin och Forststyrelsen sjönk med 50 till 1 550 stycken jämfört med året innan. Skotarnas antal steg däremot med 60 till 1 670 stycken.

Statistiken över fjärrtransporterna inkluderar det råvirke som härstammar från marknadsavverkningarna och som transporterats av Metsätehos (skogsindustriologens forskningsorganisation) delägarföretag. Denna virkesmängd steg med 9 % till dryga 45 miljoner kubikmeter år 2006. Den huvudsakliga fjärrtransportmetoden i Finland är lastbilstransport direkt från avlägg vid väg till fabrik, även om dess andel år

2006 sjönk till 77 % av den virkesmängd som ingick i fjärrtransporterna. Även den virkesmängd som transporteras via järnväg eller vattenledes transporteras för det mesta först med bil. 99 % av allt virke som transporteras lastas sålunda i virkesbilar under något skede av transportkedjan. I genomsnitt deltog 1 250 virkesbilar månatligen i virkestransporterna. Den genomsnittliga fjärrtransportsträckan för det inhemska virket var 151 kilometer, vilket var 8 kilometer längre än året innan. Vid biltransporterna var transportsträckan i medeltal 107 kilometer och vid järnvägs- och vattentransporterna var transportsträckan cirka 300 kilometer. Bil- och järnvägstransporterna blev längre medan vattentransporterna däremot blev kortare. För de olika virkessortimenten ökade lövmassavedens genomsnittliga transportsträcka till 177 kilometer (+25 km) och lövstockens till 131 kilometer (+13 km). Tall- och granstockens genomsnittliga transportsträckor blev däremot ett par kilometer kortare.

Virkets fjärrtransport till fabrik blev en aning dyrare och kostade i genomsnitt 6,36 euro per kubikmeter. Transportarbetets (transporterad virkesmängd multiplicerat med transporterade kilometer) genomsnittliga enhetskostnader sjönk däremot. I fråga om de inhemska landsvägstransporterna så stod skogsprodukterna för 17 % av godstrafikens sammanlagda godsmängd, när igen skogsprodukterna stod för en andel på 63 % av godsmängden som transporterades via järnväg.

Den fjärrtransporterade mängden importvirke var så gott som lika stor som året innan, 20 miljoner kubikmeter. Av importvirket transporterades 44 % via järnväg, 31 % vattenledes och 24 % med virkesbilar. Virket och skogsindustriprodukterna utgjorde 51 % av vikten av alla transporterade exportvaror. De gemensamma transporterna av virke och skogsindustriprodukter för export (22,4 milj. ton) ökade med 13 % jämfört med året innan. Ökningen bestod närmast av massa- och pappersindustrins produkter.

6 MÅNGBRUK

Skogarna har en stor materiell, rekreativ, mental och kulturell betydelse i Finland. De ekonomiskt mest betydelsefulla produkterna i våra skogar är gagn- och energivirket. År 2006 uppgick marknadsavverkningarna till 51 miljoner kubikmeter och rotprisvärdet på det avverkade virket uppgick till 1,6 miljarder euro. Värdet på den brännved som användes i hushållen

var cirka 60 miljoner euro och värdet på mängden skogsflis för energiproduktion levererat till användningsstället var 80 miljoner euro.

Skogen är även viktig för idkandet av friluftsliv, som utflyktsmål och som en del av landskapet. Skogen är en källa till mental och ekonomisk välfärd. Skogarnas användning för rekreation grundar sig i Finland i stort sett på allemansrätten. Tack vare allemansrätten kan man ganska fritt både röra sig i skogarna och plocka vilda bär och svampar. Så gott som alla finländare idkar friluftsliv i naturen t.ex. genom att promenera, plocka bär eller svamp eller genom att jaga. Den vuxna befolkningen i Finland idkar friluftsliv i naturen ungefär 600 miljoner gånger per år. I Finland företar man per år över 14 miljoner naturresor som inkluderar övernattnings och antalet resdagar är under dessa resor sammanlagt 40 miljoner. Man har uppskattat att naturturismen genererar en fjärdedel av hela turismnäringens värdeökning

I Finland växer det närmare 40 ätbara vilda bärsorter, varav 16 allmänt plockas till föda. Den årliga totala bärskoroden uppskattas till 500–1 000 miljoner kilo, och det är möjligt att plocka upp till 30–40 % av skörden. Under goda bärår plockas det ungefär 40 miljoner kilo lingon och blåbär och av andra bärsorter tillsammans ungefär 10 miljoner kilo. Största delen av bären plockas för eget bruk. År 2006 plockades det ungefär 6 miljoner kilo vilda bär för handeln, vilket var hälften mindre än året innan. Handelssvamp inköptes i samma mån som året innan, 0,4 miljoner kilo. Inkomsterna från plockningen av bär och svamp bibehölls på samma nivå som året innan, över 12 miljoner euro.

Det finns ungefär 300 000 registrerade jägare i Finland, varav dryga två tredjedelar jagade minst en gång under år 2006. År 2006 fälldes 76 000 älgar och 22 000 vitsvansade hjortar. Den övervintrande älgstammen sjönk till ungefär 90 000 djur. Köttmängden från all hjortdjursjakt tillsammans uppgick till 11 miljoner kilo, vilket stod för 90 % av allt viltbyte (12,4 miljoner kilo). Viltbytets värde uppskattades till 74 miljoner euro.

Renskötsel är i norra Skandinavien en traditionell och egenartad näringsgren. Renskötselområdet i Finland täcker dryga en tredjedel av hela landarealen och renägarnas antal år 2006 var cirka 5 000. Under hösten och vintern slaktades 117 000 renar, och köttproduktionen uppgick till 2,7 miljoner kilo. Renstammen efter slakt uppgick till ungefär 200 000 renar.

7 ARBETSKRAFTEN INOM SKOGSSEKTORN

År 2006 sysselsatte den finska skogssektorn (d.v.s. skogsbruket och skogsindustrin tillsammans) 89 400 personer, vilket var 4 % av den totala arbetskraften. Andelen har sjunkit kontinuerligt eftersom den ännu på 1970-talet var över 9 %. Största orsaken till nedgången är den snabba mekaniseringen av avverkningarna. År 2006 arbetade tre fjärdedelar av skogssektorns arbetskraft inom skogsindustrin och de övriga inom skogsbruket. Sysselsättningen inom hela skogssektorn sjönk med 3 % jämfört med året innan och nedgången skedde inom skogsindustrin. Däremot har sysselsättningen inom skogsbruket under de senaste åren stabiliserat sig till en nivå på cirka 23 000 personer. Den långvariga sjunkande trenden i fråga om skogsbrukets sysselsättning ser ut att ha stannat av.

Skogsindustrin sysselsatte allt som allt 66 700 personer år 2006. Även om man år 2006 satte produktionsrekord inom många av skogsindustrins delbranscher, så sjönk antalet sysselsatta med 3 000 personer jämfört med året innan. En del av nedgången förklaras av stängningen av produktionsanläggningar och externaliseringen av vissa aktiviteter. Snickeriindustrin, som i främsta hand inriktat sig på hemmamarknaderna, har varit de senaste årens tillväxtbransch, och sysselsatte år 2006 redan en fjärdedel av hela skogsindustrins arbetskraft. Massa- och pappersindustrin sysselsatte knappa 35 000 arbetstagare. Skogsindustrins genomsnittliga arbetslöshetsgrad sjönk till 4,1 %, vilket är den lägsta sedan början av 1990-talet. Den genomsnittliga arbetslöshetsgraden för hela den finska ekonomin var 7,7 %.

År 2007 steg den nominella inkomsten för avverkningsarbete med 3 % till 12 euro i timmen. Den motsvarande jämförelsen för skogsindustrin gäller för år 2006. De nominella inkomsterna inom skogsindustrin steg något mer än för den finska fabriksindustrin i medeltal. Löntagarnas medeltimlön inom trävaruindustrin var 14 euro (4 % högre än året innan) och inom massa- och pappersindustrin 19 euro (+3 %).

Arbetsplatsolycksfallens antal inom skogssektorn har minskat med ungefär en fjärdedel under de senaste 10 åren. År 2005 skedde det 3 700 arbetsolycksfall inom skogssektorn, varav ungefär hälften inom trävaruindustrin. Mätt med olycksfallsfrekvensen så är trävaruindustrin den fjärde farligaste branschen i Finland.

8 VIRKESFÖRBRUKNING

År 2006 var virkesförbrukningen i Finland 81,5 miljoner kubikmeter vilket var mer än någonsin tidigare. Över 90 % av allt virke, 75,5 miljoner kubikmeter, förbrukades av skogsindustrin. 6,0 miljoner kubikmeter råvirke gick till energiproduktionen.

Mängden råvirke som skogsindustrin använde var den största som hittills statistikförts och den var 11 % högre (7,7 milj. m³) än året innan. Den exceptionellt stora ökningen förklaras av att år 2005 var skogsindustrins virkesanvändning mindre än normalt p.g.a. de produktionsstopp som förorsakades av massa- och pappersindustrins arbetskonflikter. Jämfört med det ”normala året” 2004 steg användningen med en knapp procent.

Av skogsindustrins branscher konsumerade cellulosaindustrin mest råvirke, 32,4 miljoner kubikmeter. Cellulosaindustrins virkesanvändning ökade mest, med 20 % jämfört med året innan. Den näst största virkesanvändaren sågverksindustrin ökade sin virkesanvändning med en procent jämfört med året innan till 27,3 miljoner kubikmeter. Mest användes granstock samt tall- och lövmassaved, över 15 miljoner kubikmeter av varje sortiment.

Av skogsindustrins råvirkesförbrukning var 56,3 miljoner kubikmeter inhemskt virke och importvirket uppgick till 19,2 miljoner kubikmeter. År 2006 användes mer importvirke än någonsin, det uppgick till en fjärdedel av allt virke som användes av skogsindustrin. Användningen av importvirke har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Förra året ökade användningen med 7 % d.v.s. 1,2 miljoner kubikmeter. Det viktigaste importsortimentet var lövmassaved och användningen uppgick till 8,4 miljoner kubikmeter.

Skogsindustrin använde förutom råvirke även 11,4 miljoner kubikmeter flis och sågspån, vilka uppstår som biprodukter inom såg- och fanerindustrin.

Finland är ett av Europeiska unionens ledande länder i fråga om utnyttjandet av träenergi. De vedbaserade bränslena står nuförtiden för en femtedel av totalkonsumtionen av energi och är Finlands näst viktigaste energikälla efter oljeprodukterna. De vedbaserade bränslena indelas i skogsindustrins avfallsflis (svartlut) och fasta vedbränslen. De fasta vedbränslen indelas i vedbränslen som används vid värme- och kraftverk och i brännved som används i småhus (eg-nahemshus, lantgårdar och fritidshus).

År 2006 förbrukade värme- och kraftverken 14,8 miljoner kubikmeter fasta träbränslen, vilket var 8 % mer än året innan. Mest brändes bark, 8,4 miljoner fastkubikmeter. Olika sorters spån förbrukades 1,7 miljoner kubikmeter och av industrins avfallsflis en miljon kubikmeter. Värme- och kraftverken förbrukade 3,1 miljoner kubikmeter skogsflis. Tillsammans med skogsfliset som förbrukades i småhusen steg totalkonsumtionen till 3,4 fastkubikmeter. Finlands mål är att fram till år 2015 öka den årliga användningen av skogsflis till 8 miljoner kubikmeter. I småhusen förbrukas årligen för uppvärmning allt som allt 6,1 miljoner kubikmeter ved.

9 SKOGSINDUSTRI

Under år 2006 rådde högkonjunktur inom den finska skogsindustrin. På många delområden sattes produktionsrekord och både branschens omsättning och lönsamhet vände uppåt. Produktionen ökade i medeltal med 11 % jämfört med år 2005, då produktionsvolymerna var exceptionellt låga på grund av den två månader långa arbetstvisterna inom skogsindustrin. Massa- och pappersindustrins volymer ökade med 15 % och även inom trävaruindustrin kom man upp till en ökning på 3 % närmast tack vare fanerindustrins produktionsrekord (1,4 milj. m³). Däremot förblev sågvaruproduktionen på samma nivå som föregående år, dryga 12 miljoner kubikmeter. Under de senaste åren har sågverkskapaciteten minskats i Finland men däremot har skogsbolagen införskaffat tilläggskapacitet bl.a. i Ryssland och i de baltiska länderna. Cirka 60 % av de i Finland sågade varorna exporteras. Den genomsnittliga inhemska förbrukningen (0,99 m³ per capita år 2006) är högst i världen.

Inom massa- ja pappersindustrin sattes produktionsrekord år 2006. Man producerade papper och kartong allt som allt 14,1 miljoner ton vilket var 14 % mer än året innan.

Av totalproduktionen var tidskrifts- och tidningspapprens andel nästan hälften. Produktionen av dessa var år 2006 cirka 6,7 miljoner ton d.v.s. 10 % högre än föregående år. Tillväxten var dock starkast i finpappers- (+21 %) och kartongproduktionen (+17 %). Trämassaindustrins produktionsmängder var 17 % större än föregående år.

Ungefär hälften av de finska skogsföretagens omsättning härstammar från utländska produktionsenheter. Största delen av dessa är belägna i Europeiska

unionen. År 2006 steg skogsindustrins inhemska omsättning med 21 % jämfört med året innan till 22,6 miljarder euro. Massa- och pappersindustrin stod för två tredjedelar av omsättningen. Skogsindustrins andel av hela verkstadsindustrins omsättning var nu 16 %, när den i mitten av 1990-talet var som störst och andelen var en fjärdedel. Skogsindustri företagens lönsamhet i Finland har sjunkit under så gott som hela 2000-talet. År 2006 svängde trenden och lönsamheten ökade. Lönsamhetsökningen förklaras till stor del av den ökande produktionen och omsättningen. Driftsbidraget uppgick till allt som allt 2,2 miljarder euro motsvarande 10 % av skogsindustrins omsättning. Skogsindustri företagens lönsamhet förblev dock på en lägre nivå än för den finska fabriksindustrin i medeltal.

Av den finska skogsindustrins investeringar gjordes cirka två tredjedelar i utlandet. Skogsindustrins inhemska investeringar sjönk till 0,7 miljarder euro vilket var det lägsta värdet på två decennier. Ungefär 70 % av de inhemska investeringarna år 2006 gjordes i massa- och pappersindustrin. Skogsindustrins andel av fabriksindustrins alla investeringar var ungefär en fjärdedel.

10 SKOGSINDUSTRINS UTRIKESHANDEL

Virkesimporten till Finland år 2006 uppgick till 20 miljoner fastkubikmeter på bark. Importen var den näst största stenom tiderna och motsvarade två femtedelar av det virke som skogsindustrin införskaffade från de inhemska skogarna. Finland har under de senaste åren varit världens tredje största virkesimportör.

Av importvirket härstammar 15,6 miljoner kubikmeter från Ryssland, men Rysslands proportionella andel av importen har minskat under hela 2000-talet. Näst och tredje mest virke importeras från Lettland (1,5 milj. m³) och Estland (1,1 milj. m³). Under de senaste fem åren har virkesimporten ökat från Lettland och minskat från Estland. Ryssland har meddelat att de stegvis kommer att höja exporttullarna på virke och den första höjningen trädde i kraft fr.o.m. början av juli 2007. Om den sista planerade höjningen träder i kraft i början av år 2011 så räknar man med att importen av ryskt virke till Finland upphör. Tullavgiften (50 €/m³) skulle då vara större än det pris som år 2006 betalades vid Finlands gräns för det ryska importvirket.

Det viktigaste virkessortiment som importeras till

Finland är björkmassaved, vars andel av virkesimporten år 2006 uppgick till en tredjedel (6,8 milj. m³). Importvirket stod för över hälften av all den björkmassaved som förbrukades av industrin. Importen bestod av 4,5 miljoner kubikmeter stock och 15,0 miljoner kubikmeter massaved (inkl. flis). Importen av virke tryggar i första hand virkesförsörjningen för trämassaindustrin i Östra Finland. Realpriserna på importvirket har under första hälften av år 2007 stigit märkbart. Exporten av virke från Finland har varit liten.

År 2006 uppgick värdet på skogsindustrins export från Finland till 12,5 miljarder euro. Denna export stod för 20 % av värdet av Finlands totala varuexport (61,5 mrd. €). I internationell jämförelse var skogsindustrins andel hög, men var den lägsta andelen någonsin i Finlands historia. Skogsindustriprodukternas andel av exporten har likväl minskat med knappa sex procentenheter under fem års tid.

Massa- och pappersindustrins produkter stod för tre fjärdedelar av skogsindustriprodukternas exportvärde och trävaruindustrins produkter stod för resten. De viktigaste exportprodukterna var tidskriftspapper (3,3 mrd. €) och finpapper (2,0 mrd. €). Huvuddelen av skogsindustriprodukterna som producerades i Finland exporteras. Av pappersproduktionen år 2006 exporterades 93 %, av kartongen 86 %, av de sågade varorna 63 % och av faneren 88 %.

Finlands varuexport och även exporten av skogsindustriprodukter var mycket koncentrerad. Betraktar man de olika produktgrupperna så var exporten mest koncentrerad inom massa-, pappers- och tryckprodukterna, var de fem största företagen stod för 74 % av exporten.

Europeiska unionen (EU25) är det viktigaste marknadsområdet för de finska skogsindustriprodukterna. EU:s andel av skogsindustriprodukternas export var 64 %. Asiens andel var 12 % och den har stigit under de senaste åren. Den viktigaste handelspartnern för de finska skogsindustriprodukterna var Tyskland. Exporten av skogsindustriprodukter till Tyskland uppgick till ett värde av 2,2 miljarder euro år 2006. Tysklands andel av skogsindustriprodukternas export var som förut 18 %. Storbritannien var den näst viktigaste handelspartnern för den finska skogsindustrin, med inköp på 1,4 miljarder euro, även om Storbritanniens andel av exporten fortsatte att sjunka till 11 %. Till USA exporterades skogsindustriprodukter för ett värde av 0,9 miljarder euro. USA:s andel har under de senaste åren rört sig kring 7 %.

År 2006 steg värdet av varuimporten till Finland med 17 % jämfört med året innan till 55,3 miljarder euro. Importen av skogsindustriprodukter är dock blygsam eftersom importen uppgick till ett värde av 1,4 miljarder euro. De viktigaste produktgrupperna var förädlad papper och förädlad kartong (0,3 mrd. €). 28 % av de importerade skogsindustriprodukterna härstammade från Sverige.

Statistiken över skogsindustrins utrikeshandel baserar sig på utrikeshandelsinformation som insamlas av Tullstyrelsen i Finland.

II SKOGSSEKTORN I NATIONALEKONOMIN

Under år 2006 växte nationalekonomin snabbt. En av orsakerna var föregående års arbetskonflikt inom skogsindustrin vilken sänkte produktionen för år 2005. Bruttonationalprodukten till nominellt värde steg med över 6 % till 167 miljarder euro. Arbetskonflikten föregående år inverkade naturligtvis mest på värdeökningens tillväxtsiffror inom skogssektorn. Massa- och pappersindustrins värdeökning var till och med 14 %, trävaruindustrins 8 % och skogsbrukets värdeökning var 7 %.

Skogsbrukets, trävaruindustrins och massa- och pappersindustrins gemensamma andel av nationalproduktens värdeökning var ännu i slutet på 1970-talet dryga 10 %. Även om skogssektorns värdeökning år 2006 (8,1 mrd. €) reellt var ungefär 1,5 gånger högre än för 30 år sedan, så har dess andel av alla branschers totala värdeökning sjunkit till 5,6 %. De största orsakerna till att andelen minskat är att industrins struktur blivit mångsidigare och speciellt tillväxten inom elektronik- och metallindustrin. Pappersindustriprodukternas dåliga prisutveckling har under 2000-talet även varit en orsak till att andelen minskat. I fråga om utrikeshandeln är den finska skogssektorn fortfarande en central exportör. Skogssektorns bruttoandel av den totala varuexporten och exporten av tjänster var 21 % och nettoandelen var 24 % år 2004.

Privatskogsbrukets försäljningsintäkter förblev år 2006 mindre än 1,4 miljarder euro. De sammanlagda bruttoförsäljningsintäkterna för alla ägargrupper steg däremot nominellt med 5 % till över 1,7 miljarder euro eftersom skogsindustri företagets försäljningsintäkter ökade med nästan det dubbla och forststyrelsens, som förvaltar statsskogarna, försäljningsintäkter ökade med en fjärdedel. De totala investeringarna i virkesproduktionen var 235 miljoner euro, varav

179 miljoner euro investerades i privatskogarna. Privatskogarnas rörelseresultat uppgick till 85 euro per hektar, vilket var reellt 20 euro lägre än under den föregående tioårsperioden i medeltal. De stigande rotpriserna i slutet av år 2006, höjde virkesproduktionens avkastning till nästan 10 %.

12 INTERNATIONELL SKOGSSTATISTIK

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) publicerade år 2006 de senaste uppgifterna från inventeringen om skogsresurserna i världen (*Global Forest Resources Assessment 2005 – FRA-2005*). Enligt dessa uppgifter finns det globalt 4 miljarder hektar skog, 30 % av markytan. De största skogsarealerna finns i Ryssland, Brasilien och Kanada, som tillsammans står för 40 % av världens skogsareal.

Enligt FRA-2005 har minskningen av världens skogsareal blivit långsammare. Under åren 2000–2005 var nettominskningen av skogsarealen 7,3 miljoner hektar per år, när igen den årliga skogsminskningen på 1990-talet var 8,9 miljoner hektar. Det att minskningen blivit långsammare beror i huvudsak på ökad skogsplantering, återställande av landskap och på att skogen naturligt brett ut sig över tidigare trädlösa områden. Under åren 2000–2005 minskade skogsarealen mest i Latinamerika och Karibien (4,7 milj. ha/år) och i Afrika (4 milj. ha/år). Däremot har skogsarealen i Asien på 2000-talet ökat med cirka en miljon hektar per år, när den ännu på 1990-talet minskade med 0,8 miljoner hektar per år. Den huvudsakliga orsaken är de omfattande beskningsprogrammen som genomförts i Kina.

Den totala virkesvolymen på bark i världens skogar är 434 miljarder kubikmeter (110 m³/ha), varav en tredjedel finns i Latinamerika och Karibien. De största landsvisa virkesförråden finns i Brasilien och Ryssland, ungefär 81 miljarder kubikmeter i vardera.

År 2005 avverkadades 3,5 miljarder kubikmeter råvirke i världen. Sågvaruproduktionen var 428 miljoner kubikmeter och pappers- och kartongproduktionen 354 miljoner ton. Produktionen av råvirke och sågade varor ökade jämfört med föregående år, däremot sjönk produktionen av papper och kartong.

Av världens skogar finns 4 % i Europeiska unionen (EU25). Skogarna är i effektiv användning och hållbart skötta: Europeiska unionens medlemsländer producerade 24 % av världens produktionen av sågvaror, 26 % av träskivorna och 27 % av pappret år 2005.

Skogsarealen i Europeiska unionen har under 2000-talet vuxit med ungefär 0,5 % i året.

USA var världens största producent av råvirke och det största producentlandet i fråga om alla viktiga produktgrupper år 2005. USA var även en betydande exportör och importör av råvirke och skogsindustriprodukter.

Finland är internationellt sett både en betydande importör av råvirke och exportör av pappersprodukter. Finlands andel av alla länders sammanlagda virkesimport (råvirke, flis och avfallsvirke) var 10 %. Finland placerade sig med detta på en tredje plats efter Kina och Japan. Av alla pappers- och kartongprodukter producerades 3 % i Finland, när igen Finland var den största exportören av tryck- och skrivpapper med en marknadsandel på 16 %. Finlands andel av det sammanlagda värdet av råvirkesexporten och exporten av skogsindustriprodukter var 7 % år 2005. I inter-

nationell jämförelse kom Finland på en femte plats efter Kanada, USA, Tyskland och Sverige. Skogsprodukternas andel av den finska exportens värde var i internationell jämförelse näst högst, 19 %. Större andel hade skogsprodukterna i Lettland, 21 %.

Ungefär 5 % eller 47 miljoner hektar av Europas skogar är för tillfället skyddade. De skyddade skogarna är indelade enligt MCPFE (*Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe*) - klassificeringen i fyra olika klasser. Två tredjedelar av de skyddade skogarna hör till klasserna 1.1–1.3 där det huvudsakliga syftet är att säkra den biologiska mångfalden, och en tredjedel hör till klass 2 där det huvudsakliga syftet är skydd av landskap och specifika naturliga miljöer. Av den totala arealen skyddad skog finns en tredjedel i Ryssland. Nästan hälften av de strikt skyddade skogarna inom EU:s område finns i Finland.

